

แนวทางปฏิบัติ

# การสร้างเมืองแห่ง การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ของยูเนสโก



# บทนำ

การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media and Information Literacy - MIL) สำคัญต่อการเข้าสู่ภูมิทัศน์ทางสารสนเทศที่มีความซับซ้อนเช่นในปัจจุบัน ทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศส่งเสริมสิทธิในข้อมูลข่าวสารและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยตรง ขณะเดียวกันทักษะเหล่านี้เสริมพลังให้บุคคลสามารถรับมือกับข้อมูลที่บิดเบือน ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง การถูกกีดกันทางสังคม และการเหยียดเชื้อชาติ

ภายในปี 2050 เกือบร้อยละ 70 ของประชากรโลกจะอาศัยอยู่ในเขตเมือง การบูรณาการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในสภาพแวดล้อมเช่นนี้เป็นโอกาสดีในการเสริมสร้างขีดความสามารถของประชากรจำนวนมากให้มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ เพื่อสามารถเข้าถึง เข้าใจ และแสดงความคิดเห็นได้

โครงการเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของยูเนสโกมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้เมืองปลูกฝังการเรียนรู้เพื่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในพื้นที่เมือง ซึ่งรวมถึงระบบการขนส่ง สถานบริการด้านสุขภาพ ศูนย์การค้า อุตสาหกรรมบันเทิง และกิจกรรมในชุมชน วิธีการเช่นนี้เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเข้าถึงกลุ่มชายขอบหรือกลุ่มเสี่ยง ทำให้เกิดสังคมที่รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสำหรับทุกคน

โครงการเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจะกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายในระดับเทศบาล ภาคประชาสังคม ผู้มีบทบาทจากภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา จุดมุ่งหมายคือการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบและการดำเนินงานของเมืองเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศส่งเสริมให้เกิดความครอบคลุม ความปลอดภัย ความยืดหยุ่น และความยั่งยืน

เพื่อเป็นการสนับสนุนการบูรณาการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในเมือง ยูเนสโกได้เปิดตัวแนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลเมืองสำหรับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย แนวทางนี้มีจุดประสงค์เพื่อช่วยให้เมืองกำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับประโยชน์ที่จะได้รับการบูรณาการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศทั้งในพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่เสมือนของเมือง

แนวทางปฏิบัตินี้นำเสนอตัวอย่างการดำเนินการสำหรับเมืองที่สนใจจะริเริ่มเป็นเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และสนับสนุนให้เมืองเหล่านี้ให้ข้อมูลความก้าวหน้าและผลสำเร็จกับยูเนสโก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อโครงการอื่น ๆ ในอนาคตต่อไป

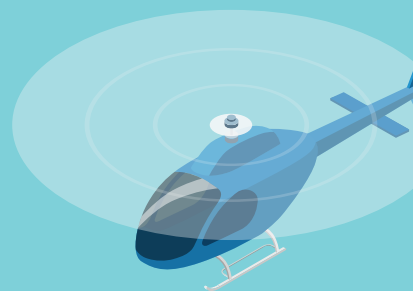
เมืองและเทศบาลทุกแห่งสามารถเข้าร่วมได้ ไม่ว่าจะมีความพร้อมด้านอินเทอร์เน็ตของประชากร หรือเทคโนโลยีที่ใช้เป็นอย่างไร แนวทางปฏิบัตินี้มุ่งส่งเสริมความร่วมมือที่หลากหลายในระดับเทศบาลเพื่อการดำเนินแผนงานและโครงการด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

ในยุคแห่งภัยคุกคามโลก เช่น โรคระบาด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และความขัดแย้งที่มีการใช้กำลังอาวุธ การกำกับดูแลเมืองจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ แนวคิดของเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศขยายขอบเขตเกินกว่าพื้นที่เมืองขนาดใหญ่ แต่รวมถึงชุมชนในเขตชนบทและพื้นที่ห่างไกล หรือแม้กระทั่งส่วนใดส่วนหนึ่งของเมืองที่ต้องการจะบูรณาการการดำเนินการเพื่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไป

โครงการเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเริ่มต้นแนวคิดเป็นครั้งแรกในงานสัปดาห์การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศโลกปี 2018 ซึ่งจัดขึ้น ณ ประเทศลิทัวเนียและลัตเวีย ภายใต้หัวข้อ “เมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ: เสียง พลัง และผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง” ซึ่งภายในงานนี้มีการรับรองกรอบสากลสำหรับเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Global Framework for Media and Information Literacy Cities)



# วัตถุประสงค์ของแนวทางปฏิบัติสำหรับเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของยูเนสโก



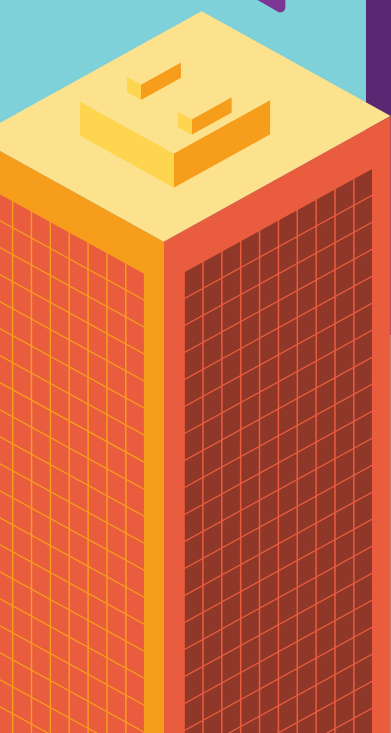
วัตถุประสงค์ของแนวทางปฏิบัติมี 2 ประการ ได้แก่

1

- 1 เพื่ออธิบายว่าเมืองจะสามารถส่งเสริมและบูรณาการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในเขตเมือง ทั้งในพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่เสมือนได้อย่างไร

- 2 เพื่ออธิบายว่ายูเนสโกมีบทบาทในการเป็นจุดศูนย์กลางเพื่อสนับสนุนและรวบรวมความรู้จากเมืองต่าง ๆ ที่ริเริ่มโครงการนี้ด้วยการนำใช้แนวปฏิบัตินี้อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการ

- ก. ติดตามแนวโน้ม ตัวอย่างการดำเนินการที่ดี และความท้าทายต่าง ๆ
- ข. เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผลสำเร็จที่สำคัญ
- ค. ประเมินอิทธิพลของโครงการที่มีต่อชีวิตในเมือง



# 2

## การเข้าใจเมืองแห่ง การรู้เท่าทันสื่อและ สารสนเทศของยูเนสโก: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและ การดำเนินการที่เป็นไปได้

การบูรณาการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่เสมือนของเมืองต้องอาศัยการทำงานแบบสหวิทยาการ การฝึกอบรม การร่วมมือ และการประสานระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสาขาต่าง ๆ กล่าวโดยย่อคือการเชื่อมประสานผู้ที่มีบทบาทแตกต่างกัน (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการศึกษาระดับต้นต้น เช่น โรงเรียน และไม่ใช่แบบต้นต้น เช่น โรงพยาบาล และภาคอุตสาหกรรมบันเทิง) ให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ร่วมกันคือสิ่งที่จะทำให้เมืองประสบความสำเร็จ ตารางด้านล่างนำเสนอตัวอย่างการดำเนินการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญที่จะต้องทำงานประสานกัน เพื่อให้ประชาชนและรัฐบาลได้รับผลประโยชน์จากเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศมากที่สุด ตัวอย่างที่กล่าวถึงในแนวทางปฏิบัตินี้ไม่ได้จำกัดเพียงเท่านั้น แต่แนวความคิดใหม่และวิธีการดำเนินการที่ดีจะได้รับการบันทึกและนำเสนอทางช่องทางออนไลน์ต่อไป





# ตารางที่ 1: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการดำเนินการสำหรับเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่เป็นไปได้

 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	 การดำเนินการที่เป็นไปได้	 ตัวอย่าง
 <p><b>รัฐบาลท้องถิ่น/ เทศบาล และ เครือข่าย นายก เทศมนตรี</b></p>	<p>เครือข่ายนายกเทศมนตรีและผู้บริหารระดับท้องถิ่น เป็นโอกาสที่ดีในการเชื่อมประสานการดำเนินการต่าง ๆ สำหรับเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โดยมีการวางแผนอย่างระมัดระวังและการจัดบันทึกกระบวนการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกิจกรรมที่หลากหลาย และยังเป็นประโยชน์ในการกระตุ้นให้เมืองอื่นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ นายกเทศมนตรีสามารถมีส่วนในการสร้างพลเมืองที่รอบรู้ มีส่วนร่วม และยืดหยุ่นมากขึ้น โดยการปลูกฝังการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเข้าในหลาย ๆ ด้าน</p> <p>ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะจะต้องเห็นว่าการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเป็นโอกาสในการปรับปรุงดัชนีชี้วัดทางสังคมของเมืองด้วยการสร้างความเชื่อมโยงการดำเนินการต่าง ๆ และสร้างความร่วมมือในระดับชาติและระดับนานาชาติ เมืองจะต้องมีการดำเนินงานของภาครัฐที่โปร่งใส มีจรรยาบรรณ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเริ่มต้นจากการเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการสำหรับรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ด้วยการสื่อสารที่เปิดเผย การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และมีกลไกเพื่อรับมือกับการทุจริตหรือความไร้ประสิทธิภาพ เมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศกระตุ้นให้การดำเนินการเหล่านี้เป็นสัญญาณเตือนสำหรับการดำเนินการอื่น ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารท้องถิ่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ร่วมเป็นหุ้นส่วนอย่างเป็นทางการในงานเฉลิมฉลองสัปดาห์เมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศโลก ประจำปีของยูเนสโก ภายใต้การเจรจาและข้อตกลงร่วมกัน</li> <li>• เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในระดับท้องถิ่น ชาติ ภูมิภาค และนานาชาติ รวมถึงการประชุมสัปดาห์การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศโลกประจำปี (Global Media and Information Literacy Week Feature Conference) และการประชุมวาระเยาวชน (Youth Agenda Forum)</li> <li>• กระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเมืองจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมฉลองสัปดาห์การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศโลก และบันทึกกิจกรรมเหล่านี้ในเว็บไซต์ทางการ</li> <li>• ให้ความรู้และข้อมูลการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศผ่านเว็บไซต์ท้องถิ่นหรือแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ และสร้างความตระหนักรู้</li> <li>• สนับสนุนและร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเทศบาลหรือรัฐบาลท้องถิ่นแห่งอื่น ๆ ในการจัดตั้งและติดตามเครือข่ายการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศระดับชาติ เพื่อสร้างความร่วมมือและประสานงานกับกลุ่มภูมิภาค พันธมิตรการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศแห่งยูเนสโก (Regional Chapters of the UNESCO MIL Alliance)</li> <li>• ให้ความร่วมมือในการจัดงานและกิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศระดับชาติและระดับภูมิภาค</li> <li>• บูรณาการแนวทางการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในนโยบายของเมือง</li> </ul>
 <p><b>ระบบการศึกษา</b></p>	<p>ระบบการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศภายในเมือง สถาบันเหล่านี้มีหน้าที่สร้างศักยภาพให้กับประชาชนโดยการผนวกการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย โดยต้องมีทั้งวิชาการรู้เท่าทันสื่อฯ โดยเฉพาะ และการผสมผสานเข้ากับในวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ในการประเมินข้อมูล แยกแยะอคติแฝง และใช้สื่อฯ อย่างมีจริยธรรม ครูผู้สอนได้รับการอบรมเฉพาะทางเพื่อสอนทักษะเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ และการวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>นอกจากในห้องเรียนแล้ว สถาบันการศึกษายังขยายผลกระทบผ่านกิจกรรมนอกหลักสูตรและความร่วมมือกับชุมชน โดยสร้างประสบการณ์จริงให้กับนักเรียนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ สถาบันอุดมศึกษามีส่วนช่วยด้วยการเป็นศูนย์การวิจัยและนวัตกรรม ทำให้เกิดพัฒนาการของยุทธศาสตร์และวิธีปฏิบัติเพื่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศภายในเมือง</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• นำใช้หลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของยูเนสโกในระบบการศึกษา โดยปรับให้เข้ากับบริบทท้องถิ่นและมีมุมมองด้านความเท่าเทียมทางเพศ</li> <li>• จัดทัศนศึกษาอย่างสั้นสักสื่อต่าง ๆ หรือห้องสมุดในท้องถิ่น และสนทนากับบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าว บรรณากรักษ์ และเจ้าหน้าที่ด้านเทคนิคว่าการสร้างสารสนเทศหรือข่าวเกิดขึ้นได้อย่างไร</li> <li>• สร้างหลักสูตรทั่วไปเรื่องการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในโรงเรียน และบูรณาการทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในโครงการหรือกิจกรรมสหวิทยาการ</li> <li>• จัดงานหรือการแข่งขันเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ เช่น การแข่งขันด้านความรู้ การได้เวทีในหัวข้อเฉพาะ และการบรรยาย</li> <li>• จัดกิจกรรมเข้าพบสภาเทศบาลเพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในพื้นที่สาธารณะ</li> </ul>



ระบบสาธารณสุข

ระบบสาธารณสุขของเทศบาลเป็นช่องทางที่มีลักษณะพิเศษในการกระตุ้นและเผยแพร่ความเข้าใจของสาธารณชนและสร้างการมีส่วนร่วมที่สำคัญด้วยข้อมูลด้านสาธารณสุข เมืองสามารถสร้างโครงการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่หลากหลายกับผู้ที่อยู่ในภาคสาธารณสุข เริ่มต้นจากการรณรงค์ด้านสาธารณสุขโดยสอนให้พลเมืองประเมินข้อมูลสาธารณสุขและแหล่งที่มาในเชิงวิพากษ์ ประสบการณ์จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 เป็นตัวอย่างที่ดีที่แสดงให้เห็นว่าบุคลากรด้านสาธารณสุขสามารถได้รับการอบรมเพื่อเป็นผู้ให้ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศได้ โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแพร่ระบาดจากแหล่งที่เชื่อถือได้ และเป็นการรับมือกับข้อมูลที่บิดเบือน บุคลากรด้านสาธารณสุขสามารถเป็นหัวใจสำคัญในการเผยแพร่การเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์กับคนใช้ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ และในโครงการสาธารณสุขชุมชน โดยเฉพาะในสถานการณ์ฉุกเฉินเท่านั้น ท้ายที่สุด การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสามารถทำให้มั่นใจว่าพลเมืองทราบเกี่ยวกับบริการและโครงการสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างดี ซึ่งความรู้ที่มีความสำคัญในการเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพ เข้าใจคำแนะนำด้านสาธารณสุข และเข้าร่วมการสนทนาเกี่ยวกับนโยบายด้านสุขภาพ

- ส่งเสริมการรณรงค์ที่เน้นให้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเป็นเครื่องมือเพื่อความเข้าใจและต่อต้านข้อมูลด้านสุขภาพที่เป็นเท็จ
- ออกแบบการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศและการดำเนินการเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพที่ละเอียดอ่อน
- ส่งเสริมข้อมูลด้านสุขภาพและการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศผ่านโครงการที่มีการประสานระหว่างศูนย์สุขภาพ โรงเรียน และกลุ่มในชุมชน
- จัดกิจกรรมเพื่อเรียนรู้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่สร้างสรรค์ในโรงพยาบาลและศูนย์สุขภาพ โดยให้ผู้ป่วย แพทย์ และเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์มีส่วนร่วม
- จัดให้มีการบรรยายโดยผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสอนวิธีการเลือกแหล่งข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับโภชนาการและสุขภาพในสื่อ
- แจกแผ่นพับเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ข้อมูลที่บิดเบือนและข้อมูลที่เท็จเกี่ยวกับสุขภาพ
- ทดลองใช้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในสถานการณ์ทางการแพทย์หลากหลายฉากทัศน์



การขนส่ง

ระบบการขนส่งมีบทบาทเชิงกลยุทธ์ในการเผยแพร่การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศทั่วทั้งเมืองด้วยการใช้โครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของระบบเพื่อเข้าถึงกลุ่มประชากรที่หลากหลาย การรวมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเข้ากับประสบการณ์การเดินทางในแต่ละวัน ทำให้ภาคการขนส่งสามารถเป็นช่องทางที่มีพลวัตในการสร้างความตระหนักรู้ของสาธารณชน และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ระบบการขนส่งสามารถสนับสนุนโครงการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศได้ด้วยการร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ในการบูรณาการเนื้อหาการศึกษาเข้าในสภาพแวดล้อมของการเชื่อมต่อการเดินทาง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและเข้าถึงได้ง่าย นอกจากนี้ ภาคการขนส่งยังสามารถสนับสนุนการรณรงค์เรื่องการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศทั่วทั้งเมือง ซึ่งพลเมืองทุกคนสามารถมองเห็นและเข้าถึงได้ รวมทั้งผู้ที่อาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้การศึกษาแบบดั้งเดิม

- ติดตั้งป้ายหรือบิลบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่ยูเนสโกจัดทำให้หรือผลิตขึ้นมาใหม่ในสถานีขนส่ง
- ฉายวีดิทัศน์เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศบนหน้าจอโฆษณาในพาหนะโดยสาร
- จัดกิจกรรมการเรียนรู้คู่ความบันเทิง แบบสั้นเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศระหว่างผู้โดยสารรอการเดินทางในสถานี
- จัดบริการสัญญาณไวไฟโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในพื้นที่เชื่อมต่อการเดินทาง และส่งเนื้อหาเฉพาะเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศไปยังผู้รับบริการโดยตรง
- แจกแผ่นพับที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในสถานีขนส่ง โดยเฉพาะในห้องรอคอยในสนามบินและสถานีรถไฟ



อุตสาหกรรมบันเทิง  
และผู้ให้บริการ  
กระจายเสียงและ  
แพร่ภาพสาธารณะ  
ในท้องถิ่น

อุตสาหกรรมบันเทิงและผู้ให้บริการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะในท้องถิ่นเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในโครงสร้างทางวัฒนธรรมของเมือง ซึ่งการเข้าถึงและอิทธิพลของภาคส่วนนี้สามารถส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์ การบริโภคสื่ออย่างมีความรับผิดชอบ และการตระหนักรู้ถึงข้อมูลอันเป็นเท็จ การผสมผสานหัวข้อเกี่ยวกับการรู้ทันสื่อและสารสนเทศเข้าในรายการบันเทิงสาธารณะยอดนิยมจะทำให้กลุ่มผู้ชมที่หลากหลายสามารถมีส่วนร่วมได้ในรูปแบบที่การศึกษาแบบดั้งเดิมอาจทำไม่ได้ ผู้ให้บริการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะในท้องถิ่นมีความสามารถที่จะส่งเสริมและยกระดับคุณภาพของการสื่อสารมวลชน เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ เมื่ออุตสาหกรรมบันเทิงและผู้ให้บริการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและองค์กรชุมชนจะสามารถสร้างสรรค์เนื้อหาที่ไม่เพียงแต่ให้ความรู้ แต่ยังให้ความบันเทิง ทำให้แนวคิดเรื่องการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเข้าถึงได้ง่ายและสร้างผลกระทบได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ภาคส่วนนี้ยังสามารถใช้บุคคลที่เป็นที่รู้จักและรูปแบบที่สร้างสรรค์เพื่อทำให้โครงการด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเข้าถึงเป้าหมายในวงกว้างและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- ใช้เครื่องมือการเรียนรู้คู่ความบันเทิงเพื่อทำให้ประชาชนตระหนักรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศมากขึ้น
- สร้างหรือแต่งและเผยแพร่เพลง บทกวี ภาพยนตร์ งานศิลปะ มีม กราฟิก ทำเดิน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ
- ฉายภาพยนตร์ในหัวข้อที่เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในเทศกาลภาพยนตร์ท้องถิ่น และจัดให้มีการสนทนาภายหลังฉายภาพยนตร์จบ
- สอดแทรกการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเข้าในรายการโทรทัศน์หรือการประกาศเกี่ยวกับบริการสาธารณะ
- จัดให้มีพอดแคสต์ โปรแกรม หรือส่วนที่เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจากผู้ให้บริการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ
- จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในรูปแบบการแสดงสำหรับนักเรียน ณ โรงภาพยนตร์ในท้องถิ่น



ศูนย์การค้า

ศูนย์การค้าเป็นสถานที่ที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเนื่องจากการสัญจรทางเท้าในปริมาณมากและเข้าถึงผู้คนจำนวนมาก ศูนย์เหล่านี้สามารถเป็นแหล่งเผยแพร่การเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศด้วยการบูรณาการเนื้อหาที่ให้ความรู้และสร้างการมีส่วนร่วมในบรรยากาศแวดล้อมของศูนย์ ศูนย์การค้าสามารถอำนวยความสะดวกในการเผยแพร่สารเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศด้วยการให้พื้นที่ทางกายภาพในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และการร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องจากหลายภาคส่วน ศูนย์การค้าสามารถใช้ช่องทางในการโฆษณาและช่องทางดิจิทัลเพื่อนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สร้างการมีส่วนร่วมให้กับสาธารณชนผ่านจอสัมผัสอัจฉริยะ และสนับสนุนการศึกษาในชุมชน นอกจากนี้ ศูนย์การค้ายังสามารถจัดงานและจัดหาทรัพยากรส่งเสริมทักษะด้านสื่อที่สำคัญ ทำให้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายในพื้นที่ซึ่งรวมการให้ความรู้กับมีส่วนร่วมของผู้บริโภคไว้ในทีเดียว ศูนย์เหล่านี้สามารถเป็นช่องทางสำคัญสำหรับการตลาดเพื่อสังคม หรือกิจกรรมเรียนรู้คู่ความบันเทิง

- ติดตั้งจอสัมผัสอัจฉริยะ ตู้คือสติจิทัล และแผงข้อมูลในพื้นที่ศูนย์ และดึงให้ร้านค้าและผู้มาซื้อสินค้าเข้ามาเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ
- ร่วมมือกับองค์กรสื่อในท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา และนิทรรศการเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ
- ใช้ประโยชน์จากพื้นที่โฆษณาและหน้าจอดีจิทัลสำหรับเนื้อหาความรู้ อินโฟกราฟิก และวีดิทัศน์ขนาดสั้น
- ร่วมจัดตั้งห้องสมุดชั่วคราวหรือมุมอ่าน ที่มีสื่อและวรรณกรรมเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ



เจ้าหน้าที่การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมีความสำคัญในการทำให้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศก้าวหน้าด้วยการบูรณาการโครงการให้ความรู้ในกระบวนการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่เหล่านี้มีความเหมาะสมที่จะช่วยให้ผู้ลงคะแนนเข้าใจความซับซ้อนของกระบวนการเลือกตั้งและพัฒนาทักษะสำคัญในการประเมินข้อมูลทางการเมือง การสนับสนุนโครงการรณรงค์เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศทำให้เจ้าหน้าที่เหล่านี้สามารถระบุปัญหา เช่น การจำแนกข้อมูลที่มีความลำเอียง การแยกแยะข้อมูลเท็จ และการเข้าใจการโฆษณาทางการเมือง บทบาทของเจ้าหน้าที่เหล่านี้ยังครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยผ่านกิจกรรมการให้ความรู้ ซึ่งเน้นความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในการปกป้องค่านิยมประชาธิปไตย ยิ่งไปกว่านั้น การติดตามและระบุข้อมูลเท็จอย่างจริงจังทำให้เจ้าหน้าที่การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นรักษาไว้ซึ่งความซื่อสัตย์สุจริตของกระบวนการเลือกตั้ง และทำให้ผู้ลงคะแนนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

- บูรณาการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในการเลือกตั้ง เพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งที่เสรีและเป็นธรรม
- เขียนและแจกจ่ายจดหมายข่าวหรือบทความเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ติดตั้งโฆษณาหรือแผ่นป้ายทางการเมืองเพื่อเตือนผู้ลงคะแนนให้ใช้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเป็นเครื่องมือจำแนกข้อมูลเท็จในระหว่างการเลือกตั้ง
- จัดการประชุมแบบเปิดและเวทีสาธารณะ



นักพัฒนาเมือง

นักพัฒนาเมือง ซึ่งรวมถึงนักผังเมือง สถาปนิก และผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างพื้นฐานมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในสภาพแวดล้อมของเมือง เนื่องจากงานของบุคคลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับ การสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม นักผังเมืองสามารถออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในชุมชนและโอกาสในการเรียนรู้ สถาปนิกสามารถสอดแทรกองค์ประกอบในสิ่งปลูกสร้างและพื้นที่สาธารณะซึ่งอำนวยความสะดวกต่อการเผยแพร่สื่อเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างพื้นฐานสามารถใส่เทคโนโลยีอัจฉริยะต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมของเมือง เพื่อส่งเสริมโครงการเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่กำลังดำเนินการอยู่ การที่นักพัฒนาเมืองบูรณาการหลักการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในการออกแบบและพัฒนาเมืองเป็นการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ช่วยให้ผู้อยู่อาศัยมีความเกี่ยวข้องและเข้าใจข้อมูลอย่างรอบรู้มากขึ้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งของเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศคือการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม

- นำไปใช้จอสัมผัสอัจฉริยะดิจิทัลในพื้นที่สาธารณะ เช่น สวนและจัตุรัส เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศได้สะดวก
- ติดตั้งเทคโนโลยีเมืองอัจฉริยะ เช่น ตู้คือสหรือแอปพลิเคชันแบบโต้ตอบ และทำให้ผู้อยู่อาศัยเข้าถึงความรู้ เครื่องมือและสื่อเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศได้ง่าย เพื่อรับมือกับความท้าทายในแต่ละวัน เช่น ข้อมูลที่บิดเบือน ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง การเหยียดเชื้อชาติ การเลือกปฏิบัติเพราะเพศสภาพ เป็นต้น
- ผลิตและติดตั้งป้ายให้ความรู้ในพื้นที่ส่วนรวมที่มีการสัญจรหนาแน่น เช่น สวนสาธารณะ ศูนย์การประชุมของเมือง และศูนย์ชุมชน โดยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่สั้น กระชับแต่มีประสิทธิภาพ และสื่อในการเรียนรู้





ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย  
ภาคเอกชนอื่น ๆ

บริษัทเอกชนสามารถมีบทบาทสำคัญในการทำให้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในเมืองก้าวหน้าขึ้นผ่านโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ด้วยการทำให้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) บริษัทสามารถส่งเสริมและให้ทุนสนับสนุนโครงการที่ออกแบบมาเพื่อยกระดับความเข้าใจของประชาชนเรื่องสื่อและสารสนเทศ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบการลงทุนเรื่องสื่อการเรียนรู้ออกแบบมาเพื่อยกระดับความเข้าใจของประชาชนเรื่องสื่อและสารสนเทศ และการส่งเสริมความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและองค์กรชุมชน นอกจากนี้ บริษัทยังสามารถใช้ประโยชน์จากความชำนาญและทรัพยากรภายในองค์กรในการสนับสนุนงานอาสาสมัครเฉพาะทาง เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ที่นำไปปฏิบัติงาน และโครงการเข้าถึงชุมชน การที่บริษัทบูรณาการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรเป็นการส่งเสริมการสร้างสังคมที่รอบรู้และรู้เท่าทันสื่อ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการยกระดับพันธกิจขององค์กรสู่ความรับผิดชอบต่อสังคม บริษัทสามารถบูรณาการการเรียนรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเข้าในยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ด้วยการส่งเสริมและให้ทุนสนับสนุนโครงการที่เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเข้าถึงวิเคราะห์ และประเมินข้อมูลของประชาชนให้มากขึ้น

- ร่วมมือกับโรงเรียน ห้องสมุด และองค์กรไม่แสวงหากำไรในท้องถิ่นสร้างหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศและจัดหาสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือซอฟต์แวร์ และการเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัล
- จัดโครงการอาสาสมัครให้พนักงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาในชุมชน และสอนทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในโรงเรียนในท้องถิ่นและศูนย์ในชุมชน
- ใช้ช่องทางการตลาดและการสื่อสารในการส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศโดยการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ และการโฆษณา
- จัดตั้งกองทุนหรือทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนโครงการและการวิจัยเกี่ยวกับ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่สร้างสรรค์ เพื่อช่วยในวิธีการและทางออกใหม่ ๆ ในการศึกษาเพื่อการรู้เท่าทันสื่อก้าวหน้าขึ้น
- ให้การสนับสนุนด้านวิชาการหรือให้ซอฟต์แวร์กับโรงเรียนและห้องสมุดเพื่อดำเนินโครงการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ รวมทั้งเครื่องมือเพื่อวิเคราะห์และจัดการข้อมูล



ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เช่น  
ครอบครัว ห้องสมุด  
ศูนย์ชุมชน และองค์กร  
ไม่แสวงหากำไร

ครอบครัว ห้องสมุด ศูนย์ชุมชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบนิเวศของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในเมืองอย่างครอบคลุม ครอบครัวสามารถเป็นหน่วยพื้นฐานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือทำลายหลักการของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในชีวิตประจำวัน ห้องสมุดเป็นศูนย์รวมเพื่อการเข้าถึงข้อมูลและการเรียนรู้โดยมีการจัดหาทรัพยากรและโครงการซึ่งยกระดับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในกลุ่มประชากร ห้องสมุดซึ่งมีความชำนาญในการจัดการและเผยแพร่ข้อมูลมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้ความรู้ โดยชี้แนวทางในการใช้งานระบบนิเวศของข้อมูลที่ซับซ้อน องค์กรไม่แสวงหากำไรส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศโดยการสนับสนุนนโยบายที่ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ และทำการวิจัยเพื่อหาวิธีปฏิบัติและยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุด องค์กรเหล่านี้มีความสามารถในการระดมอาสาสมัครและร่วมมือกับองค์กรที่หลากหลาย ทำให้สามารถเข้าถึงและสร้างผลกระทบต่อกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน ซึ่งในที่สุดก็จะส่งเสริมให้เกิดชุมชนที่รอบรู้และมีส่วนร่วมมากขึ้น

- จัดมุมสื่อในห้องสมุด ซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงข่าวสารและข้อมูลด้วยความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์
- สร้างพื้นที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในห้องสมุดหรือในชุมชนด้วยหนังสือและสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ
- ร่วมมือกับโรงเรียน/สื่อเพื่อจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมการอ่าน การสัมมนาโดยมีการเสวนาแบบมีผู้ดำเนินการในหัวข้อที่เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ
- พัฒนาสื่อและกิจกรรมสำหรับครอบครัว รวมถึงชุดเครื่องมือเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเองที่บ้าน
- ร่วมมือกับโรงเรียน ห้องสมุด และองค์กรชุมชนอื่น ๆ เพื่อจัดโครงการภาคฤดูร้อนสำหรับครอบครัว โดยเน้นหัวข้อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โครงการเหล่านี้อาจมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรม และเสวนาแบบโต้ตอบ เมื่อจบแล้วมีการมอบประกาศนียบัตร คล้ายกับ “ภาคฤดูร้อนแห่งการเรียนรู้ชิคาโก (Chicago Summer of Learning model)”

# 3

## เมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสามารถส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมทางเพศอย่างไร

เมืองที่ส่งเสริมและบูรณาการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในพื้นที่เมืองสามารถมีส่วนในการรับรองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนอย่างมาก ประการแรก ทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสนับสนุนสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลเสรีภาพในการแสดงออก และสังคมประชาธิปไตยโดยตรง การที่เมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชากรด้วยทักษะการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อให้เข้าถึง เข้าใจ และแสดงความเห็นบนพื้นฐานแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เป็นการเสริมสร้างรากฐานของเสรีภาพในการพูดและการมีส่วนร่วมอย่างรอบรู้ของประชาชน

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศคือการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ประชาชนทุกคน โดยเฉพาะสตรีและเด็กหญิง การปลูกฝังเรื่องการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในหลายภาคส่วนของเมืองสามารถทำให้ความเท่าเทียมทางเพศได้รับความสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะการนำเสนอในสื่อและวาทกรรมสาธารณะ ซึ่งต้องมีการให้เครื่องมือ ทรัพยากร และคำแนะนำเพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในแบบที่สตรีและเด็กสามารถเข้าถึงและเป็นส่วนหนึ่งได้ ในปี 2007 ยูเนสโกเห็นชอบให้ความเท่าเทียมทางเพศเป็นสิ่งสำคัญลำดับต้นของโลกเพื่อหาทางลดความไม่เท่าเทียมนั้น รวมถึงการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสตรีในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลระหว่างเพศ และส่งเสริมพลังสตรีในบริบทของภัยพิบัติ สถานการณ์ฉุกเฉิน และการฟื้นฟูอย่างรวดเร็ว เมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศควรมีเป้าหมายเพื่อการดำเนินการที่สร้างสรรค์ เพื่อพิจารณาและสร้างความเข้าใจว่าการผลิตและเผยแพร่ข้อมูลบางอย่างทำให้เกิดอคติทางเพศและความรุนแรงบนพื้นฐานของเพศสภาพอย่างไร เมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อควรทำให้ประชาชนสามารถจำแนกข้อมูลที่เลือกปฏิบัติและเป็นการเหมารวม และนำเสนอสิ่งที่ถูกต้องในระบอบนิเวศน์ข้อมูลและเนื้อหา



# 4

## ตัวอย่างการดำเนินการ เพื่อการรู้เท่าทันสื่อและ สารสนเทศที่ดำเนินการ โดยเมืองต่าง ๆ ทั่วโลก



MIL Library

### บริสเบน ออสเตรเลีย

นครบริสเบนใช้ห้องสมุดสาธารณะและสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ห้องสมุดมีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา และจัดสื่อต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ประชาชนสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และเข้าใจเนื้อหาของสื่อ

### บัวโนสไอเรส อาร์เจนตินา

กรุงบัวโนสไอเรสได้พัฒนาโครงการในระบบการศึกษาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โครงการเหล่านี้มีจุดประสงค์เพื่อช่วยพลเมืองให้มีส่วนร่วมกับสื่ออย่างจริงจังและเข้าใจผลกระทบของสื่อดิจิทัลต่อสังคม

### ชิคาโก สหรัฐอเมริกา

นครชิคาโกได้ดำเนินโครงการเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสำหรับเยาวชนหลายโครงการ โดยร่วมมือกับองค์กรสื่อในท้องถิ่น และเน้นการสอนเยาวชนให้วิเคราะห์สารจากสื่อในเชิงวิพากษ์ และสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อของตนเอง

### โกเธนเบิร์ก สวีเดน

นครโกเธนเบิร์กมีความตื่นตัวในการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศผ่านห้องสมุดสาธารณะโดยเฉพาะ ห้องสมุดของเมืองนำเสนอโปรแกรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการที่หลากหลาย โดยมุ่งที่จะเพิ่มพูนการรู้เท่าทันสารสนเทศและทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของพลเมือง



Workshops





## เฮลซิงกิ ฟินแลนด์

กรุงเฮลซิงกิซึ่งเป็นที่รู้จักจากระบบการศึกษาที่เข้มแข็งได้มีการผนวกการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในหลักสูตร และมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับเมือง เช่นการจัดกิจกรรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยร่วมมือกับหลายภาคส่วน เช่น โรงเรียน องค์กรไม่แสวงหากำไร ห้องสมุด ศูนย์เยาวชน และพ่อแม่ผู้ปกครอง กิจกรรมเหล่านี้เน้นเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อและทักษะการคิดเชิงวิพากษ์

## เมเดยิน โคลอมเบีย

นครเมเดยินเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเมืองอัจฉริยะ (the SMART cities initiative – Medellin Ciudad Inteligente) โดยมีการให้บริการสัญญาณไว-ไฟในสวนสาธารณะและโรงเรียน และจัดอบรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลสำหรับผู้อยู่อาศัยในเมือง 10,000 คนต่อปี โดยให้ความสำคัญกับผู้อยู่อาศัยในย่านชดสนก่อน

## เซาเปาโล บราซิล

ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา นครเซาเปาโล โดยเฉพาะเครือข่ายโรงเรียนในเขตเทศบาล ได้มีการจัดโครงการเพื่อให้อำนาจกับเสียงของเยาวชนผ่านสื่อ ในโครงการ “Imprensa Jovem” ในโรงเรียนและชุมชน

## ซานโตส บราซิล

นครซานโตส ซึ่งเป็นเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก (UNESCO Creative City) มีการพัฒนา “Parque Tecnológico” ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะแบบเปิดสำหรับการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสำหรับพลเมืองทุกวัย

## โซล เกาหลีใต้

กรุงโซลมีการลงทุนในการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล โดยเน้นกลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มอื่น ๆ ที่อาจมีความอ่อนไหวต่อข้อมูลเท็จ มีการจัดโครงการอบรมและสื่อที่หลากหลายเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของพลเมืองให้ดีขึ้น







# การประสานกำลังกับ เมืองอื่น ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่ง ของแพลตฟอร์มเมืองของ ยูเนสโก

# 5

แพลตฟอร์มเมืองของยูเนสโก มีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นให้มีการประสานกำลังระหว่างเครือข่ายเมือง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวปฏิบัติที่ดี และความท้าทายต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสนับสนุนวิธีการแบบบูรณาการในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนที่เมืองเผชิญอยู่ในขณะนี้ วิธีการเหล่านี้ยังรวมถึง การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเปลี่ยนแปลงโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ และนวัตกรรมในการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์

ในแง่นี้ เมืองซึ่งกำลังทดลองนำใช้แนวทางปฏิบัติสำหรับเมืองแห่งการเรียนรู้ เท่ากันสื่อและสารสนเทศจะสามารถยกระดับเครือข่ายเมืองอื่น ๆ ของยูเนสโก โดยการหาจุดร่วมเพื่อการประสานกำลังและความร่วมมือ

**ตารางที่ 2:** การเชื่อมโยงระหว่างการดำเนินการของเมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศและเครือข่ายเมืองอื่น ๆ ของยูเนสโก

เครือข่ายเมืองใบแพลตฟอร์มเมืองของยูเนสโก	วัตถุประสงค์ของเครือข่าย	ความเป็นไปได้ในการประสานกำลังกับเมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ 
เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก (UNESCO Creative Cities Networks)	เมืองซึ่งอยู่ในเครือข่ายนี้รับทราบพันธกิจของตนในการแลกเปลี่ยนวิถีปฏิบัติที่ดี สร้างความร่วมมือที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในวิถีชีวิตเชิงวัฒนธรรม และบูรณาการวัฒนธรรมในแผนพัฒนาเมือง	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>เมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ</b> กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ระดับรากหญ้าและความเป็นผู้ประกอบการของพลเมืองโดยผ่านการเรียนรู้และโครงการเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ</li> <li>• <b>เมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ</b> ยังสนับสนุนการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืนโดยการสนับสนุนให้ข้อมูลเป็นสินค้าสาธารณะ และสนับสนุนการเสริมพลังให้ประชาชนด้วยทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับการมีส่วนร่วมในพื้นที่เมือง</li> </ul>
เครือข่ายระดับโลกด้านเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก (UNESCO Global Network of Learning Cities)	เมืองซึ่งอยู่ในเครือข่ายนี้สนับสนุนนโยบายและโครงการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพลเมืองทุกคน	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>เมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ</b> สนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศน์ของข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลของประชาชน ซึ่งการเรียนรู้นี้ขยายไปไกลกว่าการเรียนรู้ในโรงเรียนและ/หรือในมหาวิทยาลัย ในแง่นี้เมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถร่วมมือกับเครือข่ายเมืองแห่งการเรียนรู้ (the Network of Learning Cities)</li> <li>• <b>เมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ</b> ทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบเป็นไปได้ ทั้งในชุมชนที่หลากหลาย ในสถานที่ทำงาน และด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งด้วยเทคโนโลยี</li> </ul>
แนวร่วมสากลสำหรับเมืองที่ยั่งยืนสำหรับทุกคน (International Coalition of Inclusive and Sustainable Cities)	เมืองซึ่งอยู่ในเครือข่ายนี้สนใจที่จะแบ่งปันประสบการณ์เพื่อปรับปรุงนโยบายเพื่อต่อสู้กับปัญหาการเหยียดเชื้อชาติ การเลือกปฏิบัติ การเกลียดกลัวคนต่างชาติ และการถูกกีดกันทางสังคม	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>เมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ</b> มีศักยภาพที่จะสร้างเสริมธรรมาภิบาลของท้องถิ่นและความสมานฉันท์ในชุมชน โดยจะเน้นการเรียนรู้เพื่อรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสำหรับสตรีเพื่อแก้ปัญหาอคติทางเพศในเทคโนโลยีและสื่อ</li> <li>• <b>เมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ</b> จะให้ทักษะกับพลเมืองเพื่อสร้างความสามารถในการรับมือกับภัยคำสร้างความเกลียดชังและข้อมูลบิดเบือน ที่จะทำให้การเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มคนชายขอบรุนแรงยิ่งขึ้น</li> </ul>
พันธมิตรเมืองขนาดใหญ่เพื่อน้ำและภูมิอากาศ (Megacities Alliance for Water and Climate)	เมืองซึ่งอยู่ในเครือข่ายนี้ให้พื้นที่เพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการสนทนาเรื่องน้ำ เพื่อช่วยให้เมืองขนาดใหญ่เหล่านี้ปรับตัวและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>เมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ</b> สามารถส่งเสริมโครงการอบรมพลเมืองเพื่อรับมือกับข้อมูลที่บิดเบือนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โครงการเหล่านี้สามารถดำเนินการโดยผู้สื่อข่าวและบุคลากรในวิชาชีพอื่น ๆ ที่มีบทบาทสำคัญในการรักษาความน่าเชื่อถือของข้อมูลและต่อต้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</li> </ul>
โครงการเมืองมรดกโลก (World Heritage Cities Programme)	เป็นโครงการของยูเนสโกที่มีจุดประสงค์เพื่อให้คำแนะนำกับประเทศสมาชิกเกี่ยวกับความท้าทายในการปกป้องและจัดการมรดกเมือง	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>เมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ</b> มีส่วนช่วยทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกเมืองเข้าใจง่ายขึ้น โดยการอธิบายความสำคัญของมรดกเหล่านี้ต่อชีวิตความเป็นอยู่ ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมและการสนทนาระหว่างวัฒนธรรมมีเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเป็นสื่อกลาง เมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศเป็นพื้นที่สำหรับการสนทนา ความเข้าใจร่วมกัน ความเท่าเทียม (ทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา และอื่น ๆ) และสันติภาพ</li> </ul>

# 6

## การนำใช้แนวทางปฏิบัติ สำหรับเมืองแห่งการรู้ เท่ากันสื่อและสารสนเทศ

การบูรณาการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในพื้นที่เสมือนและพื้นที่ทางกายภาพของเมือง เป็นกระบวนการ โดยจะต้องหาจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุด ที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นของเมือง การบรรลุ เป้าหมายหลักในช่วงแรก ๆ จะทำให้เมืองสามารถ ก้าวหน้าไปสู่เมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและ สารสนเทศ และได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ หลักเกณฑ์ที่จะบ่งชี้ว่าเมืองมีความก้าวหน้าใน กระบวนการมีดังต่อไปนี้

### 1 ออกแบบแนวคิด

ตั้งคณะกรรมการเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและ สารสนเทศซึ่งประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หลายภาคส่วน โดยต้องมีตัวแทนระดับท้องถิ่น จากภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงหา กำไร คณะกรรมการจะต้องครอบคลุมและ พิจารณาถึงการเป็นตัวแทนจากกลุ่มชนเผ่า เพศสภาพ และพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ขนาดเล็ก และคัดเลือกสมาชิกคณะกรรมการอย่างสมดุล

### 2 แผนแม่บท

เตรียมแผนปฏิบัติการด้วยวิธีการหลายลำดับขั้น เพื่อเริ่มกำหนดปฏิบัติการการรู้เท่าทันสื่อและ สารสนเทศอย่างมียุทธศาสตร์ในหลาย ๆ ภาคส่วน เช่น ภาคการศึกษา การขนส่ง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม

### 3 ระบุความพร้อม

สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ และสารสนเทศให้กับประชาชน โดยการจัด กิจกรรมสำหรับประชาชนในพื้นที่สาธารณะ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทัน สื่อและสารสนเทศอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

### 4 วางรากฐานแล้วสร้าง

ผสมผสานการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเข้า ในวิถีชีวิตเมืองในหลากหลายด้าน เช่น สารสนเทศ (สัญลักษณ์และป้ายโฆษณา – ทั้งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และอื่น ๆ) การขนส่ง การเลือกตั้ง/การลงคะแนน กิจกรรมทางวัฒนธรรม สุขภาพ ความบันเทิง และกิจกรรมการปกครอง ท้องถิ่น/รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

### 5 วางรากฐานแล้วสร้าง

รับรองว่าห้องสมุดหรือโรงเรียนในเขต เทศบาลมีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศอยู่ใน โปรแกรม หาโอกาสผสมผสานบางส่วนของ สิ่งเหล่านี้เข้าในวิถีชีวิตเมืองทั้งทาง กายภาพและรูปแบบเสมือน โดยให้ สอดคล้องกับแผนของเมือง ช่างเมืองอื่น ๆ ของยูเนสโกแล้ว มีการขยายการดำเนินการ ในด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

### 6 สร้างความเชื่อมโยง

สำหรับเมืองที่เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายเมือง อื่น ๆ ของยูเนสโกแล้ว มีการขยายการดำเนินการ ในด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

### 7 สานต่อ

ผสมผสานการดำเนินการเพื่อการตระหนักรู้ของ ประชาชนหรือนโยบายสาธารณะที่มีจุดมุ่ง หมายเพื่อยกระดับความรู้ของประชาชน เกี่ยวกับความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อและ สารสนเทศเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงาน อย่างน้อย 2 ด้านในระยะเวลา 2 ปี (ตัวอย่าง เช่น ด้านสาธารณสุข การขนส่ง การศึกษา เครื่องมือสำหรับรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น) โดยอยู่ในการวางแผนยุทธศาสตร์ หรือใน แผนแม่บทของเมือง





การสร้างวิธีการหลายลำดับชั้นสำหรับเมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศเกี่ยวข้องกับหัวข้อเชิงยุทธศาสตร์หลายด้าน โปรดทราบว่า การดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามลำดับที่ปรากฏด้านล่างนี้

### ขั้นที่ 1 – ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ

วางแผนและสร้างเครือข่ายโดยอาศัยห่วงโซ่ของสิ่งปลูกสร้างทางกายภาพ (เช่น โรงพยาบาล สถานีรถไฟโดยสาร/รถไฟ ศูนย์การค้า) และระบบเสมือน (เช่น ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต สื่อ แพลตฟอร์มดิจิทัล สื่อสังคมออนไลน์) โดยมีวัตถุประสงค์ในการขยายการเชื่อมต่อที่มีอยู่ให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศสำหรับทุกคน ทั้งในพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่เสมือนของเมือง โดยเน้นชุมชนที่มีรายได้น้อย

### ขั้นที่ 2 – ร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วนในระดับท้องถิ่นและระดับสากล

สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีบทบาทในเมืองที่หลากหลาย รวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม จุดประสงค์คือการให้คนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมและมีความหลากหลาย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการบูรณาการการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศในบริการของเมืองและการพัฒนาท้องถิ่น มีการทำให้การเข้าถึงข้อมูลเพิ่มมากขึ้นและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของพลเมืองโดยการส่งเสริมการสนทนาแบบสหวิทยาการ และเชื่อมโยงหลากหลายสาขาภายในแพลตฟอร์มหรือเครือข่ายเมืองของยูเนสโกผ่านการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ สิ่งเหล่านี้เป็นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างเมืองต่าง ๆ ทั่วโลกเพื่อแลกเปลี่ยนวิธีดำเนินการที่ดี ทรัพยากร และความรู้ในการดำเนินโครงการการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ

### ขั้นที่ 3 – พัฒนาโครงการและนโยบายสาธารณะ อบรมข้าราชการ

ต้องมีการพัฒนาการอบรมที่เฉพาะเจาะจง รวมทั้งการบูรณาการการเรียนรู้เรื่องการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศในการอบรมเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ดำเนินอยู่แล้ว ซึ่งต้องมีการร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วน รวมถึงสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรไม่แสวงหากำไร

# 7

## ตัวอย่างการร่างแผนปฏิบัติการด้วยวิธีการหลายลำดับชั้น

### ขั้นที่ 4 – สร้างการมีส่วนร่วมของสื่อท้องถิ่น ห้องสมุด และอื่น ๆ

ร่วมมือกับองค์กรสื่อท้องถิ่น ห้องสมุด คลังข้อมูล พิพิธภัณฑสถาน และสำนักพิมพ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ ซึ่งอาจรวมถึงการรณรงค์การตระหนักรู้ของประชาชน เนื้อหาที่ให้ความรู้ และกิจกรรมการร่วมมือต่าง ๆ ที่เน้นถึงความสำคัญของการเรียนรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ

### ขั้นที่ 5 – ส่งเสริมกิจกรรมสาธารณะเกี่ยวกับการรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ

จัดกิจกรรมสาธารณะ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา และการประชุม เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการรู้เท่ากันสื่อและสารสนเทศ และสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับพลเมือง





## ขั้นที่ 6 – บูรณาการการดำเนินการของเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศกับเครื่องมือรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อความโปร่งใสและความรับผิดชอบ

เชื่อมต่อเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศกับการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลและเครื่องมือสำหรับรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อยกระดับความโปร่งใสและความรับผิดชอบในธรรมาภิบาลของเมือง ใช้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจข้อมูลและกระบวนการต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างรอบรู้ของประชาชน

## ขั้นที่ 7 – สร้างความมั่นใจว่าการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในระดับเมืองตอบสนองต่อยุคศาสตร์/ปฏิบัติการระดับชาติและระดับท้องถิ่นเรื่องความเป็นส่วนตัวของข้อมูล และการใช้ปัญญาประดิษฐ์แบบสามารถสร้างข้อมูลใหม่

เสริมพลังให้ผู้ใช้งานในการดำเนินการตามกฎหมายข้อบังคับระดับชาติและระดับท้องถิ่นเรื่องความเป็นส่วนตัวของข้อมูลและจริยธรรมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ และธรรมาภิบาลของแพลตฟอร์มดิจิทัลด้วยการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โดยปรับใช้การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ความรู้กับพลเมืองเรื่องสิทธิทางดิจิทัล และความหมายของปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีข้อมูล

## ขั้นที่ 8 – จัดหาเครื่องมือและทรัพยากร

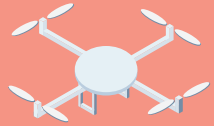
ร่วมมือกับยูเนสโกในการให้คำแนะนำและจัดหาทรัพยากรให้แก่ผู้มีบทบาทในการดำเนินโครงการการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่สร้างสรรค์ในเมือง

## ขั้นที่ 9 – ให้การยกย่องด้วยประกาศนียบัตร ป้ายเครื่องหมาย หรือการยกย่องรูปแบบใหม่ ๆ

สร้างโครงการที่มีการมอบประกาศนียบัตรสำหรับผู้มีบทบาทในท้องถิ่นที่เป็นตัวอย่างที่ยอดเยี่ยมในการส่งเสริมการเรียนรู้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ในพื้นที่เมืองหรือชุมชน

## ขั้นที่ 10 – ติดตาม ประเมินผล และประเมินเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

การดำเนินการที่สามารถแสดงให้เห็นและวัดผลได้จะนำไปสู่การส่งเสริมเมือง ชุมชน และสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและครอบคลุมในที่สุด



# 8

## การติดตาม การประเมินผล และ การประเมินเมืองนำร่อง ในการรู้เท่าทันสื่อและ สารสนเทศ

การวัดผลกระทบของการนำใช้  
แนวทางปฏิบัติสำหรับเมืองแห่ง  
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และ  
การติดตามและประเมินผลที่กำลัง  
ดำเนินอยู่ จำเป็นต้องมีการสร้าง  
เมตริกการประเมินผลขึ้นมา เมืองที่นำ  
ใช้แนวทางปฏิบัติสำหรับเมืองแห่ง  
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสามารถ  
ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับ  
ความก้าวหน้าและบทเรียนที่ได้รับกับ  
ยูเนสโก เพื่อช่วยให้ยูเนสโกเรียนรู้จาก  
ประสบการณ์ที่หลากหลาย และนำไป  
ปรับปรุงกรอบการทำงานสำหรับเมือง  
แห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ  
ต่อไป

ตัวอย่างกรอบการติดตามและประเมิน  
ผลมาตรฐานมีดังต่อไปนี้



**ตารางที่ 3:** กรอบการติดตามและประเมินผลสำหรับเมืองที่ทดลองใช้แนวทางปฏิบัติสำหรับเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

องค์ประกอบ	คำอธิบาย
คำนิยามของเป้าหมาย	กำหนดสิ่งที่โครงการเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศมุ่งที่จะบรรลุ (เช่น ความตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเพิ่มขึ้น หรือการเชื่อมต่อ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศกับสิ่งสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น)
การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	กำหนดวิธีการวัดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วนที่เฉพาะเจาะจง รวมถึงการระบุผลลัพธ์ที่มุ่งหวังจากความร่วมมืออย่างชัดเจน เช่นกับสถาบันการศึกษา รัฐบาลท้องถิ่น ภาคอุตสาหกรรมบันเทิง องค์กรสื่อ ห้องสมุด และกลุ่มชุมชน
การประเมินพื้นฐาน	ทำการประเมินพื้นฐานเพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ปัจจุบันของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในเมือง
การสร้างตัวชี้วัด	สร้างตัวชี้วัดเพื่อประเมินความก้าวหน้าของเป้าหมายของเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล	ดำเนินระบบการเก็บข้อมูลสำหรับตัวชี้วัดเหล่านี้ด้วยการสำรวจจากผู้มีบทบาทด้านการเรียนรู้ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่สร้างสรรค์ หรือด้วยวิธีการอื่น ๆ
การทบทวนและการปรับปรุงเป็นระยะ	ทบทวนข้อมูลที่เก็บมาอย่างสม่ำเสมอเพื่อประเมินความก้าวหน้าและปรับยุทธศาสตร์ตามความจำเป็น อิงตามสิ่งที่ดำเนินไปได้ด้วยดี และสิ่งที่ทำไม่ได้
การรายงานและการสื่อสาร	สร้างระบบการรายงานความก้าวหน้าต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสาธารณชน โดยมีความโปร่งใสในกระบวนการประเมินผล ขอแนะนำให้ส่งข้อมูลปัจจุบันให้กับยูเนสโกเพื่อการพัฒนา
ความยั่งยืนและการขยายผล	พิจารณาว่าโครงการและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ จะสามารถทำให้เกิดความยั่งยืนได้อย่างไร และวิธีการต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จและสามารถนำไปขยายผลหรือทำซ้ำได้อย่างไร

“เมืองของเราควรสะท้อนถึงเอกลักษณ์ที่หลากหลายของผู้อยู่อาศัย ตลอดจนมีพื้นที่ที่ทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมและมีคุณค่าต่อกัน

ในบริบทนี้ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่ง โครงการเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของยูเนสโก ช่วยให้ผู้คนมีเครื่องมือในการนำทางทั้งในโลกกายภาพและดิจิทัล และฟื้นฟูพลังแห่งการเรียนรู้ทางสังคม โดยการผนวกเมืองแห่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศนี้เข้ากับพื้นที่ต่าง ๆ ของเมืองที่ในชีวิตประจำวัน เช่น การขนส่งสาธารณะ บริการด้านสุขภาพ สถานบันเทิง และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อช่วยให้พลเมืองมีส่วนร่วมอย่างมีจิตสำนึกต่อโลกรอบตัว และตัดสินใจอย่างชาญฉลาดบนพื้นฐานของข้อมูลและทางเลือก”

นาย Tawfik Jelassi  
ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ ฝ่ายการสื่อสารและสารสนเทศของยูเนสโก



จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2568 โดยองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) 7, place de Fontenay, 75352 Paris 07 SP, ฝรั่งเศส และสำนักงานยูเนสโกส่วนภูมิภาค ณ กรุงเทพฯ

© UNESCO 2568

CI/FMD/MIL/2024/5



เอกสารฉบับนี้ สามารถเข้าถึงในรูปแบบเปิด (Open Access) ภายใต้สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ Attribution-ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-SA 3.0 IGO) (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/igo/>) ในการใช้อ้างอิงของเอกสารฉบับนี้ ผู้ใช้ยอมรับข้อผูกพันตามเงื่อนไขการใช้งานของคลังเอกสารแบบเปิดของยูเนสโก (<https://www.unesco.org/en/open-access/cc-sa>).

ต้นฉบับภาษาอังกฤษ: Operational Guidelines: Constructing UNESCO Media and Information Literacy Cities จัดพิมพ์เมื่อปี พ.ศ.2567 โดยยูเนสโก

การจัดทำและการนำเสนอข้อมูลในเอกสารฉบับนี้มิได้เป็นการสะท้อนความคิดเห็นใด ๆ ของยูเนสโกที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางกฎหมายของประเทศ ดินแดน เมืองหรืออาณาบริเวณ หรือของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ หรือเกี่ยวข้องกับการปักปันพรมแดนหรือเส้นแบ่งอาณาเขตของดินแดนใด ๆ

ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในเอกสารฉบับนี้เป็นของคณะผู้เขียน ซึ่งอาจมิใช่ความเห็นของยูเนสโก อีกทั้งไม่มีผลผูกพันใด ๆ ต่อยูเนสโก

ออกแบบและภาพประกอบ: Marc James

แปลภาษาไทย: อัจฉริยา โคตรบรรเทา